

1.AMAÇ:Kan bağışı işlemi esnasında veya sonrasında bağışçıyı direkt etkileyebilecek olası zararlardan korumaktır.Kanı alacak hastaları enfeksiyon bulaşı veya bağışçıların kullandığı ilaçların yan etkisinden korumaktır.

2.KAPSAM:Kan Merkezi personeli ve gönüllü kan bağışçıları.

3.FAALİYET AKIŞI:

3.1.Kan Toplama Bağış:

Kan bağışçısından Süreli Bölge Kan Merkezlerinin kan alma yetkisi vardır. Yıllık olarak Süreli Bölge Kan Merkezi yetkisi uzatılır veya kaldırılır.. İhtiyaç duyduğu kan ve kan bileşenlerini Süreli Bölge Kan Merkezi gönüllü donörlerden ve replasman usulüyle kendisi alır.Gönüllü donör olmadığı zaman kan ve kan bileşenleri BKM' den temin edilir.

3.1.1.Kan Bağış Süreci:Tam kan veya aferez bağış şeklinde gerçekleşir.Kan bağışçısı adayı kan bağışçısı kayıt formu ve sorgulama formu doldurulur.

Acil transfüzyon gerektiren durumlarda ve ameliyat olacak hastalar için gönüllü kan bağışçısından kan alma işlemidir.

3.1.2.Kan Bağışçının seçimi ve reddi: Bağışçının kimlik belgesi kontrol edilerek T.C nosu sisteme girilerek, otomasyon sisteminden bağışçının adres bilgileri otomatik olarak ekrana gelir ve , Bağışçı kayıt formu uygun ise kişiye özel donör numarası verilir.

- Bağışçı; sorgulama formu doldurup, imzalar ve Transfüzyon Merkezi Sorumlu Hekimi tarafından bağışçının uygunluğu değerlendirilir. Bağışçının reddini; Geçici ya da kalıcı red kriterlerine göre Hekim belirler. Ret verilenler otomasyon sistemine red nedeni ve süresi girilir.
- Kan bağışçısı 19 yaşından gün almış, 66 yaşından gün almamış olmalıdır. İlk kez kan verecek olan bağışçı en üst 61 yaşından gün almamış olmalıdır. Düzenli kan bağışçıların üst yaş sınırı 70 yaşından gün almamış olmalıdır.
- Kan bağış sıklığı erkeklerde 90 günde (3 ay) bir, kadınlarda 120 günde (4 ay) birdir.
- Kan bağışçısı en az 50 kg ağırlığında olmalıdır. Bağışçı aç olmamalı, 12 saat içerisinde alkol almamış olmalıdır.
- Hemoglobin seviyesi erkeklerde en az 13,5 g/dl en çok 18,0 g/dl ve kadınlarda en az 12,5 g/dl en çok 16,5 g/dl olmalıdır.
- Alınacak kan miktarı 450ml + %15 olmalıdır. Durdurulmak durumunda kalan ilk seansta toplanan kan hacmi ile ikinci seansta toplanması planlanan tam kan bağış hacminin, vücut kan hacminin %15'inden fazla olmamalıdır.
- Hemogram sonuçları normal değerler içerisinde olmayanlar ile geçici red ve kalıcı red verilmesi gerekenler HBYS sistemine kayıt edilerek girilir.

- Kan Bağışçısının vital bulguları; nabız: düzenli ve dakikada 50 ile 100 arasında olmalı, vücut sıcaklığı: 37,5°C üzerinde olmamalı, kan basıncı (Tansiyonu): Sistolik basınç 90-180 mm Hg ve Diastolik basınç 60-100 mm Hg ' aşmamalıdır.

Bağışçıdan Kan Alma (Flebotomi işlemi):

- Uygunluğu değerlendirilen bağışçı kan alımı için uygun pozisyonda Kan alma koltuğuna oturtulur, kan alma torbası ve gerekli malzemeler hazırlanır, turnike uygulanır, lezyon olmayan bölgede uygun damar seçimi yapılır.
- Kan torbası kan alma çalkalama cihazına yerleştirilir. Hasta kan alma koltuğuna oturtulur.
- Kişisel ve zorunlu sterilizasyon işlemleri kan alınacak bölgeye uygulanır ve damara torbaya bağlı iğne ile girilir. Kan gelmeye başladıktan sonra iğne sabitlenir, kan alma çalkalama cihazı başlatılarak alınan kan ile anti kuagülanın karışması sağlanır.
- Kanın akışı sürekli gözlenir. Gerektiğinde kanın daha rahat akabilmesi için belirli aralıklarla bağışçının elini açıp kapaması istenebilir. Kan alım süresi 10 dk da gerçekleştirilmelidir.
- Tam kan bağışında süre 12 dk geçerse trombosit ;15 dk geçerse plazma bileşeni hazırlanmaz.
- Kan torbası ve örnek için alınan tüplere etiketleri yapıştırılmalıdır.

Bağışçı kanının test edilmesi:

- Bağışçı belirlenip kan alınmadan önce hemogram, hematokrit düzeyleri ölçülür bağışçının onaylanması için doktora yönlendirilir.
- Doktor tarafından onay verilen bağışçıdan kan alınıp transfer edilmek üzere hazırlanırken kan alma sırasında alınan kan örnekleri etiketlenerek seroloji bölümünde makro eliza olarak HbsAg, Anti-HCV, Anti – HIV(I.O.II) ve VDRL-RPR testleri çalışılır. Elisa testleri ve VDRL-RPR negatif ise kan grubu için immünohematolojik testler bölümüne verilir.Kan grubu sonucu çıktıktan sonra hasta için alınmış ise Eritrosit Süspansiyonu numune alma segmentinden cross-match numunesi alınır ve çalışılır.Uygun ise etiketlenerek istenildiğinde hastaya çıkış yapılmak üzere 2-6 derecedeki servis dolabına kaldırılır.Replasman veya takas için alındıysa kan grubu etiketi yapıştırılarak 2-6 derecedeki stok dolabına koyulur.

Bağışçının bağış sonrası takibi:

- Kan alma işlemi tamamlanınca; hasta kan alma koltuğunda en az 10 dk dinlendirilir. Şekerli içecek ikram edilir.
- Hastanın genel durumu ve kan alma yeri kontrol edilir, dikkat edecekleri konusunda bilgilendirilerek gönderilir.
- Nitelikli işlerle dikkat gerektiren işlerde çalışanların 24 saat işlerine ve uğraşlarına ara vermeleri gerektiği söylenir.

Tarama testleri ve pozitif çıkan bağışçının bilgilendirilmesi:

Tarama testleri pozitif çıkan bağışçılar, kan bağışçısı mikrobiyolojik test pozitifliği bildirim formu ile kişiye özel donör numarası yazılarak hangi test olduğu belirtilmeden adreslerine iadeli taahhütlü posta ile gönderilir. Bildirim kağıdı ile gelen kan bağışçılarından tekrar numune alınarak test tekrar çalışılır. Test negatif çıkarsa işlem sonlandırılır. Pozitif çıkan HbsAg ve Anti-HCV testleri doğrulama için intaniye polikliniğine yönlendirilir. VDRL-RPR cildiye polikliniğine doğrulama için gönderilir. Anti-HIV (I.O.II) testi bağışçıdan yeni numune alınarak tekrar çalışıldıktan sonra yine pozitif çıkarsa halk sağlığı kanalıyla bağışçı ismi kodlanarak doğrulama için hıfzısıhaya gönderilir. HbsAg, Anti-HCV, Anti-HIV (I.O.II), VDRL-RPR testlerinin pozitifliğinde "Kan Bağışçısı Bilgilendirme Görüşmesi Kayıt Formu" doldurularak bağışçı bilgilendirilir.

Ürün etiketleme, saklama ve depolama:

- Transfüzyon merkezlerinde BKM den gelen izinle zorunlu durumlarda alınan kan Tamkan' dır. Kanın alınmadan önce bağışçı adına hazırlanan donör barkodu torbaya ve numune tüpüne yapıştırılır. Süreli Bölge Kan Merkezinin kan bağışçılarından belirlenen süre içerisinde kan alma yetkisi vardır. Yetki verilen süreli bölge kan merkezleri gönüllü donörlerden yada hasta yakınının bulunduğu donörlerden kanı alır.
- Kan alma işlemi bittikten sonra tarama testleri çalışılan ve testleri negatif çıkan, kan grubu sonucu çıkan bağışçıların kanları, kan grubu etiketi yapıştırılan kanlar saklama dolabında +2 - +6 dereceleri arasında saklanır. Süreli Bölge Kan Merkezinin temin edemediği kanları, BKM' den istemde bulunur. Gelen kanlar otomasyon sisteminden transfüzyon merkezi sistemine kayıt yapılır. Kan saklama dolabında +2 - +6 dereceleri arasında saklanır.
- Kan saklama dolabı hergün kan gruplarına ve son kullanma tarihlerine göre düzenlenir.
- Hastalara crosslanan kanlar klinik tarafından transfüze edilmek üzere alınağı zaman otomasyon sisteminden hasta adına çıkış yapılarak tranfüzyon takip ve izlem formu ile ameliyathane veya kliniğe personel ile gönderilir. Transfüzyonu yapılan kan ve kan ürünlerinin transfüzyon takip ve izlem formları hemovijilans kapsamında dosyalanarak saklanır. Reaksiyon veren hastaların cross işlemi tekrar edilir ve kontrolleri yapılır.